

TABELARNI PREGLED PRAVIL LATINSKE IZGOVORJAVE

ČRKA	AVTENTIČNI IZGOVOR	TRADICIONALNI IZGOVOR
AE	ai <i>Caesar</i> /kaisar/, <i>Graecus</i> /graikus/ NB ni vsak črkovni sklop AE zapis za diftong: <i>aer</i> /aer/	e <i>Caesar</i> /cezar/, <i>Graecus</i> /grekus/ NB ni vsak črkovni sklop AE zapis za vokal e: <i>aer</i> /aer/
C	k <i>caput</i> /kaput/, <i>amicus</i> /amikus/, <i>pactum</i> /paktum/, <i>cena</i> /kena/, <i>cibus</i> /kibus/, <i>caecus</i> /kaikus/, <i>coetus</i> /koitus/, <i>Cyclops</i> /küklops/	k pred A, O, U in konzonanti: <i>caput</i> /kaput/, <i>amicus</i> /amikus/, <i>pactum</i> /paktum/
		c pred E, I, AE /e/, OE /ö/, Y /ö/: <i>cena</i> /cena/, <i>cibus</i> /cibus/, <i>caecus</i> /cekus/, <i>coetus</i> /cötus/, <i>Cyclops</i> /cüklops/
	g v dveh latinskih besedah: <i>C.</i> = <i>Caius</i> /gajus/, <i>Cn.</i> = <i>Cnaeus</i> /gnajus/	
CH	h (kot v slovenski besedi hrana, kruh) ali k^h grlni h, izgovorjen s priprtima glasilkama, ali aspirata; v latinščini ga najdemo le v grških tujkah: <i>Gracchi</i> /grakhi/	
H	h ni polnovreden konzontan, ampak le pridih, izgovorjen z razprtima glasilkama; v ljudskem govoru je sčasoma povsem izgubil, kar odražajo dvojne oblike (<i>harena, arena; Hadria, Adria; nihil, nil</i>) in romanski jeziki: <i>honor</i> → ital. <i>onore</i>	
I	i <i>Idus</i> /idus/, <i>ignis</i> /ignis/, <i>nutrio</i> /nutrio/	
	j → na začetku besede pred vokali: <i>Ianuaris</i> /januaris/, <i>ius</i> /jus/ → v sestavljenkah, katerih koren ima i pred vokalom: <i>in-iuria</i> /injuria/ → med vokaloma (intervokalno): <i>Pompeius</i> /pompejus/, <i>cius</i> /kujus/ NB v grških tujkah je I vedno /i/: <i>iambus</i> /iambus/	
OE	oi <i>poena</i> /poina/, <i>Oedipus</i> /oidipus/	ö <i>poena</i> /pöna/, <i>Oedipus</i> /ödipus/
	NB ni vsak črkovni sklop OE zapis za diftong: <i>poeta</i> /poeta/, nastalo iz gr. <i>ποιητης</i>	
PH	f v latinščini ta zapis za glas /f/ najdemo le v grških tujkah: <i>phiala</i> /fiala/, <i>phoca</i> /foca/	
QU	kv <i>quattuor</i> /kvatuor/, <i>querela</i> /kverela/	
RH	r, r^h v latinščini ta zapis za glas /r/ in aspirato najdemo le v grških tujkah: <i>rbo</i> /ro, r ^h o/, <i>rhetor</i> /retor, r ^h etor/	
S	s <i>socius</i> /sokius/, <i>sisto</i> /sisto/, <i>rosa</i> /rosa/, <i>misi</i> /misi/, <i>mensa</i> /mensa/	s <i>socius</i> /socius/, <i>sisto</i> /sisto/
		z → intervokalno: <i>rosa</i> /roza/, <i>misi</i> /mizi/ → v črkovnih sklopih NS, RS, LS, SM pred vokalom: <i>mensa</i> /menza/, <i>cursus</i> /kurzus/, <i>salsus</i> /salzus/, <i>chrisma</i> /hrizma/ NB skupine ne smejo biti posedica sestavljanja (<i>consequor</i> /konsekvor/)
TH	t, t^h v latinščini ta zapis za glas t najdemo le v grških tujkah: <i>theatrum</i> /teatrum/, <i>thronus</i> /tronus/	
TI	ti	
	ti → pred konzonanti: <i>timor</i> /timor/ → pred vokali, če je: ○ i dolg oz. naglašen: ↳ v gen. sg. pronominalne deklinacije: <i>nullius</i> /nulus/ ↳ v skrajšanem perfektu: <i>petii</i> /petii/ < <i>petivi</i> ○ za S, X, T: <i>bestia</i> /bestia/, <i>mixtio</i> /mikstio/, <i>Bruttii</i> /brutii/ → v tujkah: <i>tiara</i> /tiara/, <i>Miltiades</i> /miltiades/ → v arhaičnem infinitivu prezenta pasiva: <i>nitier</i> /nitier/	
	ci pred vokali v nenaglašenem zlogu: <i>gratia</i> /gracia/, <i>patiens</i> /paciens/, <i>natio</i> /nacio/	

U	u <i>ultimus /ultimus/, unus /unus/, murus /murus/</i>
	v (kot /v/ v slovenski besedi vas ali kot /v/ v slovenski besedi ovca) v črkovnih sklopih QU, NGU, SU: <i>aqua /akva/, quattuor /kvatuor/, lingua /lingva/, suadeo /svadeo/</i>
X	ks <i>mixtus /mikstus/, texo /tekso/, xenium /ksenium/</i>
Y	ü le v grških tujkah: <i>tyrannus /türanus/, hyra /lüra/, gypsum /güpsum/</i>
Z	z, dz le v grških tujkah: <i>zona /dzona/, Gaza /gadza/, zephyrus /dzefürus/</i>

OPOMBE

1. Vokali so po kvantiteti dolgi in kratki in so jih Rimljani tako tudi izgovarjali, saj je bila dolžina lahko odločilna za razlikovanje med pomenoma: *solum* tla, *solum* samo; *liber* knjiga, *liber* svoboden; *malum* zlo, *malum* jabolko; *venit* pride, *venit* je prišel.
2. Med ozkim in širokim o in e ni bilo razlikovanja.
3. Vokal e se nikoli ni izgovarjal kot polglasnik: *pater* /pater/, *papaver* /papaver/.
4. Geminata oz. podvojeni ali dolgi soglasniki so se izgovarjali kot enostavni, vendar izraziteje in podaljšano: *annus* /anus/, *mille* /mile/.